

V Bruseli 12. júna 2025
(OR. en)

9901/25

ECOFIN 709
UEM 243
SOC 378
EMPL 248
COMPET 488
ENV 471
EDUC 220
ENER 211
JAI 775
GENDER 90
JEUN 120
SAN 295
ECB
EIB

POZNÁMKA

Od: Generálny sekretariát Rady
Komu: Delegácie

Predmet: Európsky semester – horizontálna poznámka o odporúčaníach pre jednotlivé krajiny

---

Delegáciám v prílohe zasielame horizontálnu poznámku o odporúčaníach pre jednotlivé krajiny na rok 2025, ktorú vypracovalo predsedníctvo.

HORIZONTÁLNA POZNÁMKA

PRÍPRAVA POLITICKEJ DISKUSIE V RADE A EURÓPSKEJ RADE
O ODPORÚČANIACH PRE JEDNOTLIVÉ KRAJINY A BALÍKU EURÓPSKEHO
SEMESTRA (JAR 2025)

Komisia 4. júna 2025 predložila jarný balík európskeho semestra. Balík obsahuje súbor správ o jednotlivých krajinách a odporúčaní na odporúčania pre jednotlivé krajiny určené jednotlivým členským štátom. Očakáva sa, že Rada prijme odporúčania pre jednotlivé krajiny na zasadnutí Rady 8. júla 2025.

Pred diskusiou a prijatím odporúčaní pre jednotlivé krajiny má táto horizontálna poznámka prispieť k politickej diskusii o európskej hospodárskej a sociálnej situácii a podrobne opísať súčasné výzvy a politické možnosti zvýšenia konkurencieschopnosti, ako sa uvádza v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny. V diskusii sa zdôrazňuje zásadná úloha odporúčaní pre jednotlivé krajiny pri podpore koordinácie hospodárskych politík a politík zamestnanosti v celej Európskej únii, ako aj ustálená úloha Rady v procese semestra.

Tento výnimočný prístup, ktorý sa odchyľuje od zaužívanej praxe európskeho semestra bez vytvorenia precedensu, navrhlo predsedníctvo v súvislosti s oneskoreným uverejnením jarného balíka (4. júna 2025) a potrebou poskytnúť zmysluplné podklady na rokovania Európskej rady 26. – 27. júna 2025.

Táto poznámka vychádza zo správ a z analýz z jarného balíka európskeho semestra.

Cyklus európskeho semestra 2025: posilnenie udržateľnosti a konkurencieschopnosti v kontexte globálnej neistoty

Predpokladá sa, že hospodárstvo EÚ bude v nadchádzajúcich rokoch neustále rásť, a to aj v kontexte globálnej volatility obchodnej a bezpečnostnej situácie. Rast je podnecovaný predovšetkým silným trhom práce a poklesom inflácie, čím sa prispieva k oživeniu reálnych miezd a zvyšuje dopyt. Geopolitické napätie a narušenia obchodu však predstavujú značné riziká pre hospodársku dynamiku. Európske finančné sektory sú naďalej odolné voči týmto výzvam a poskytujú hospodárstvu stabilné financovanie.

Politiky na posilnenie konkurencieschopnosti sú kľúčom k posilneniu hospodárstva EÚ a podpore udržateľnej prosperity. Hospodárska stratégia EÚ sa zameriava predovšetkým na riešenie štrukturálnych prekážok, ktoré bránia konkurencieschopnosti. Rast produktivity zaostáva, čo brzdí inovácie. Navyše regulačná zložitosť a administratívne zaťaženie sú hlavnými faktormi odradzujúcimi od investícií, čo má vplyv najmä na MSP. Okrem toho všadeprítomný nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily obmedzuje hospodársku činnosť a brzdí inováciu a produktivitu, zatiaľ čo vysoké náklady na energiu a limitovaný súkromný prístup k finančným prostriedkom tieto výzvy ešte znásobujú. Geopolitické prostredie ovplyvňuje aj dynamiku investícií, keďže projekty v oblasti infraštruktúry čelia oneskoreniam čiastočne z dôvodu nedostatočného plánovania a zmeny politických priorit.

Európsky semester je kľúčovým koordinačným nástrojom na zabezpečenie toho, aby vnútroštátne reformy a investície odrážali ciele stanovené pre celú EÚ a zároveň riešili osobitné vnútroštátne potreby. Cieľom odporúčaní pre jednotlivé krajiny je poskytnúť podrobné a koherentné politické usmernenia prispôbené špecifickým výzvam každého členského štátu pri súčasnom rešpektovaní potrebnej politickej slobody členských štátov. Správy o jednotlivých krajinách na rok 2025 poskytujú komplexnú analýzu hospodárskeho vývoja, vývoja v oblasti zamestnanosti a sociálnej situácie, a to v súlade s Kompasom konkurencieschopnosti a zásadami Európskeho piliera sociálnych práv, sú základom odporúčaní pre jednotlivé krajiny a zároveň sa v nich skúma pokrok dosiahnutý pri vykonávaní predchádzajúcich odporúčaní pre jednotlivé krajiny a ich zosúladenie s fiškálnymi cieľmi.

Európa musí vzhľadom na výzvu vyplývajúcu z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine zvýšiť svoje obranné spôsobilosti a vybudovať silnú priemyselnú základňu. V tejto súvislosti požiadalo doteraz 16 členských štátov o aktiváciu národnej únikovej doložky v rámci Paktu stability a rastu s cieľom zvýšiť svoje výdavky na obranu v rámci fiškálnych pravidiel EÚ. Tieto požiadavky sa zohľadňujú pri analýze pokroku členských štátov pri vykonávaní ich strednodobých plánov a pri posudzovaní ich súladu s európskym rámcom správy hospodárskych záležitostí uvedeným ako súčasť jarného balíka. Národnou únikovou doložkou, ktorú má Rada aktivovať v júli, by sa mal uľahčiť prechod na štrukturálne vyššie výdavky na obranu v členských štátoch, a to pri zabezpečení udržateľnosti dlhovej služby.

Rozpočtový dohľad

Jarným balíkom 2025 uzaviera reformovaný Pakt stability a rastu svoj prvý ročný cyklus fiškálneho dohľadu. To zahŕňa dôkladné posúdenie dodržiavania odporúčaného rastu čistých výdavkov členskými štátmi a reforiem a investícií, ktoré boli základom pre predĺženie obdobia fiškálnych úprav vo viacerých členských štátoch. Najmä v prípade členských štátov, na ktoré sa vzťahuje postup pri nadmernom deficite, sa posúdením vykonávania zabezpečuje účinné prijatie nápravných opatrení. Týmto holistickým prístupom k fiškálnemu riadeniu sa zdôrazňuje význam uvedených posúdení ako základných činností v rámci širšej správy hospodárskych záležitostí.

Štrukturálne reformy sú potrebné aj na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Viacerým členským štátom sa odporúča, aby prijali opatrenia na zvýšenie nákladovej efektívnosti systému dlhodobej starostlivosti, čím sa zabezpečí dlhodobá udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a dôchodkových systémov. Pokiaľ ide o zdaňovanie, v odporúčaní sa navrhuje zjednodušenie daňového systému, zosúladenie zdaňovania rôznych druhov príjmov z majetku, zlepšenie dodržiavania daňových predpisov vrátane riešenia rizík agresívneho daňového plánovania, obmedzenie daňových výdavkov a rozšírenie základu dane. Niektorým členským štátom sa odporúča znížiť daňové zaťaženie pracovníkov s nízkymi príjmami s cieľom zabezpečiť spravodlivosť systému a riešiť daňové demotivačné faktory na trhu práce, napríklad zlepšením stimulov pre ľudí, ktorí sa blížia k dôchodkovému veku, aby pokračovali v práci. Niektorým členským štátom sa takisto odporúča, aby posilnili kvalitu svojich verejných financií zabezpečením účinnosti verejných výdavkov, a to aj prostredníctvom preskúmania výdavkov, a aby posilnili verejné investície, napríklad uprednostnením rozvinutých investičných projektov, a prilákali súkromné investície.

Konkurencieschopnosť

Posilnenie konkurencieschopnosti je jadrom hospodárskej politiky EÚ. V Kompase konkurencieschopnosti, ktorý uverejnila Európska komisia, sa stanovujú priority a opatrenia, ktorými sa bude riadiť práca Komisie počas nasledujúcich piatich rokov. To zahŕňa odstránenie medzery v inováciách, zníženie nadmernej závislosti, posilnenie bezpečnosti a pokrok v úsilí o dekarbonizáciu. S cieľom podporiť konkurencieschopnosť vo všetkých odvetviach sa v Kompase konkurencieschopnosti zavádzajú horizontálne faktory, ktoré sa zameriavajú na vytvorenie priaznivého hospodárskeho prostredia na podporu konkurencieschopnosti Európy. Patrí medzi ne zjednodušenie regulačných rámcov s cieľom znížiť administratívne zaťaženie a zvýšiť rýchlosť a flexibilitu, plné využívanie príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh, odstránením existujúcich prekážok, mobilizácia financovania aj prostredníctvom únie úspor a investícií a podpora rozvoja zručností a kvalitných pracovných miest pri súčasnom zabezpečení sociálnej spravodlivosti, ako aj posilnenie koordinácie politík na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni.

Okrem toho vysoké náklady na energiu predstavujú vážnu prekážku, ktorá ovplyvňuje prevádzkové marže energeticky náročných priemyselných odvetví. V odporúčaníach pre jednotlivé krajiny sa takisto zdôrazňuje význam napredovania v zelenej transformácii znížením závislosti od fosílnych palív a urýchlením prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a hospodárstvo s nulovými emisiami, a to aj podporou technologickej neutrality a zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, zlepšením energetickej efektívnosti a sieťovej kapacity vrátane cezhraničných prepojení a zvýšením energetickej bezpečnosti. Okrem toho sa v odporúčaníach uvádza, že je potrebné postupne zrušiť dotácie na fosílna palivá, presadzovať udržateľnú dopravu, riešiť nedostatky na trhu práce v oblasti zelených zručností a podporovať rozvoj obehového hospodárstva.

Zamestnanosť, zručnosti a sociálne aspekty

Jarný balík 2025 prichádza v kontexte charakterizovanom odolným trhom práce EÚ, trvalým dopytom po zručnostiach a mierne klesajúcimi, ale stále vysokými rizikami chudoby a sociálneho vylúčenia.

V tejto súvislosti sa v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny na rok 2025 zdôrazňuje, že je dôležité pokročiť vo vykonávaní zásad Európskeho piliera sociálnych práv s cieľom zamerať úsilie na odolnejšiu, konkurencieschopnejšiu a spravodlivejšiu spoločnosť.

V odporúčaníach na odporúčania pre jednotlivé krajiny sa zohľadňujú zistenia Komisie týkajúce sa rámca sociálnej konvergenzie vrátane analýzy v druhej fáze, ktorú uverejnili útvary Komisie, ako aj zistenia vyplývajúce z preskúmaní v rámci mnohostranného dohľadu, ktoré sa uskutočnili vo Výbore pre zamestnanosť (EMCO) a Výbore pre sociálnu ochranu (SPC).

Zamestnanosť dosiahla historicky najvyššiu úroveň (75,8 % v roku 2024) a Únia je na dobrej ceste k dosiahnutiu hlavnej cieľovej hodnoty EÚ do roku 2030, ktorou je miera zamestnanosti obyvateľstva na úrovni aspoň 78 %. Zároveň je nedostatok pracovnej sily naďalej rozšírený, pričom vo viacerých členských štátoch prekračuje úroveň pred pandémie. Tieto nedostatky sú obzvlášť akútne v oblasti zdravotnej starostlivosti, dlhodobej starostlivosti, stavebníctva, dopravy, IKT a inžinierstva. V tejto súvislosti sa v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny na rok 2025 zdôrazňuje potreba využiť plný potenciál skupín, ktoré sú na trhu práce nedostatočne zastúpené, s cieľom podporiť väčšiu účasť, prispieť k zvýšeniu produktivity a podporiť vzostupnú sociálnu konvergenciu v celej Únii. Na dosiahnutie tohto cieľa sa členským štátom odporúča, aby posilnili aktívne politiky trhu práce, zlepšili koncepciu daňovo-dávkových systémov s cieľom podporiť prácu a rozšírili prístup k odbornej príprave a možnostiam zvyšovania úrovne zručností. Politiky trhu práce by takisto mali v strednodobom horizonte podporovať produktivitu a vývoj miezd s cieľom zachovať konkurencieschopnosť, pričom by mali zároveň riešiť rastúce životné náklady. V tejto súvislosti by sociálny dialóg a mechanizmy kolektívneho vyjednávania mali naďalej zohrávať kľúčovú úlohu v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo postupmi. Odstránenie prekážok účasti si bude tiež vyžadovať, najmä v určitých odvetviach, aby sa zlepšila kvalita pracovných miest a pracovné podmienky, ako aj investície do cenovo dostupného a kvalitného vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Zároveň by sa legálna migrácia mohla bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne právomoci, účinnejšie využívať v záujme doplnenia domácej ponuky pracovnej sily a na pomoc pri uspokojovaní potrieb v oblasti zručností.

V odporúčaníach Komisie na odporúčania pre jednotlivé krajiny sa takisto zdôrazňuje naliehavosť podpory rozvoja ľudského kapitálu v súlade s potrebou rýchlejšie napredovať smerom k hlavnej cieľovej hodnote EÚ do roku 2030, aby sa na odbornej príprave každoročne zúčastňovalo aspoň 60 % všetkých dospelých (v roku 2022 stále na úrovni 39,5 %). To je nevyhnutné na vybudovanie konkurencieschopnejšej a sociálne inkluzívnejšej Európy. Je naliehavo potrebné, aby sa posilnili systémy vzdelávania a odbornej prípravy pre mladých ľudí, ktorí vstupujú na trh práce, ako aj pre dospelých, ktorí sa musia prispôbiť vyvíjajúcim sa požiadavkám trhu práce. Znepokojujúce je, že nedávne trendy poukazujú na pokles výkonnosti v oblasti základných zručností, pričom menší počet osôb dosahuje veľmi dobré výsledky a v oblasti digitálnej gramotnosti sú rozdiely veľmi rozšírené, zatiaľ čo starší dospelí, osoby s nízkou kvalifikáciou a ľudia mimo trhu práce sú aj naďalej skupinami, u ktorých je najmenej pravdepodobné, že sa zúčastnia na vzdelávaní dospelých. Na odstránenie týchto nedostatkov sa členským štátom odporúča, aby rozšírili príležitosti na celoživotné vzdelávanie, zlepšili uznávanie zručností, zosúlادili učebné osnovy a vyučovacie metódy s potrebami trhu práce a zvýšili kvalitu vzdelávania. S rastúcim dopytom po pokročilejších technických zručnostiach – najmä v strategických odvetviach spojených s inováciou a zelenou a digitálnou transformáciou – závisí dlhodobá konkurencieschopnosť Európy od rozvoja rozsiahleho rezerváru odborníkov v odboroch STEM (veda, technológia, inžinierstvo a matematika). Členským štátom sa preto takisto odporúča, aby uprednostňovali iniciatívy, ktorými sa zvyšuje účasť mladých ľudí na odboroch STEM, rieši rodová nerovnováha vo vzdelávacích možnostiach a posilňuje spolupráca medzi poskytovateľmi vzdelávania a zamestnávateľmi.

Určitý pokrok sa dosiahol pri znižovaní podielu ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením. Doteraz sa však dosiahol len obmedzený pokrok (so znížením len o 2,8 milióna ľudí v porovnaní s rokom 2019 podľa údajov z roku 2024) smerom k hlavnej cieľovej hodnote EÚ do roku 2030, ktorou je vymaniť aspoň 15 miliónov ľudí z chudoby alebo sociálneho vylúčenia, pričom výzvy naďalej pretrvávajú, najmä v prípade detí, zraniteľných skupín a v určitých regiónoch. V tejto súvislosti by členské štáty mali zabezpečiť primeranosť a udržateľnosť systémov sociálnej ochrany a začlenenia zlepšením poskytovania dôchodkov a ďalších dávok a zároveň rozšírením prístupu ku kľúčovým sociálnym službám vrátane zdravotnej starostlivosti, ako aj služieb dlhodobej starostlivosti a bývania. S cieľom riešiť rastúci dopyt po službách zdravotnej a dlhodobej starostlivosti spôsobený demografickými zmenami sa členským štátom odporúča, aby prešli na preventívnu a komunitnú starostlivosť, využívali digitálne technológie a riešili nedostatok pracovnej sily a regionálne rozdiely v poskytovaní starostlivosti. Výdavky na bývanie naďalej predstavujú veľkú záťaž pre domácnosti a výrazne ovplyvňujú životnú úroveň, zatiaľ čo ponuka bývania naďalej zaostáva za silným a pretrvávajúcim dopytom a prístup k sociálnemu bývaní sa pre skupiny s nízkymi príjmami a zraniteľné skupiny zhoršil, čo vytvára neustále vysoké riziko bezdomovectva. V záujme riešenia týchto mimoriadne naliehavých výziev sa členským štátom odporúča, aby kombinovali štrukturálne reformy a ciele investície s cieľom riešiť dlhodobé obmedzenia ovplyvňujúce cenovú dostupnosť bývania.

Záver

V tejto horizontálnej poznámke sa zdôrazňuje úloha európskeho semestra pri koordinácii politík v celej EÚ, čím sa prispieva ku konkurencieschopnosti a dlhodobej hospodárskej a sociálnej odolnosti. V tejto súvislosti môžu odporúčania pre jednotlivé krajiny – po ich prijatí Radou – predstavovať pre členské štáty EÚ užitočné usmernenie, ktorým sa zabezpečí jednotný a dynamický prístup k budúcim výzvam.